

Table of Contents

Table of Contents	1
Formy prowadzenia działalności gospodarczej w powiązaniu z metodami opodatkowania dochodów (przychodów) oraz rachunkowości	2
Wybór formy prawnej przedsiębiorcy	2
Ćwiczenie - podstawowe informacje o rodzajach działalności	2
Formy podatku dochodowego	3
Szybki quiz	3
Podatek według skali	4
Ćwiczenie - podstawowe informacje o metodach opodatkowania	5
Podatek liniowy	5
Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych	5
Szybki quiz	7
Ćwiczenie - Stawki podatku ryczałtowanego dla poszczególnych rodzajów działalności	7
Karta podatkowa	7
Kryteria wyboru formy opodatkowania	8
Szybki quiz	8
Koszty ewidencji i rozliczeń	8
Ryzyko podatkowe	8
Możliwość wpływania na obciążenie podatkowe	9
Szybki quiz	9
Przewidywane kwoty podatku do zapłaty	9
Ryczałt, księga, PKPiR - wady i zalety, podstawowe podobieństwa	10

Formy prowadzenia działalności gospodarczej w powiązaniu z metodami opodatkowania dochodów (przychodów) oraz rachunkowości

Księgowość i rachunkowość to pojęcia sobie bliskie. Na tyle bliskie, że często bywają traktowane zamiennie. Niesłusznie, bowiem rachunkowość to cały system gromadzenia, przetwarzania i co istotne - wykorzystywania i raportowania informacji na wielu różnych poziomach, księgowość natomiast, poprzez właściwy zapis operacji zgodnie z ich rzeczywistym przebiegiem, dostarcza danych do systemu rachunkowości. To dzięki księgowym specjaliści od finansów i rachunkowości zarządczej mają do dyspozycji informacje, pozwalające nie tylko na ustalenie sytuacji obecnej ale i przewidywanie sytuacji przyszłej. I to dzięki księgowości możliwe jest podejmowanie odpowiednich decyzji przez osoby odpowiedzialne za rozwój przedsiębiorstwa.

Zatem księgowość stanowi jeden z elementów rachunkowości.

Ale księgowość to również sposób gromadzenia informacji, które wykorzystuje fiskus i organy regulacyjne, nadzorcze i kontrolne. Stąd jest ona mocno sformalizowana, i bardzo odległa od luźnych zapisków, prowadzonych w domowych zeszytach - mimo, iż funkcje obu rodzajów takich zapisów są podobne.

Musisz zdawać sobie sprawę, że księgowość przybiera różne oblicza. Jej kształt i stopień sformalizowania został bowiem przez lata dostosowany do rodzaju i rozmiaru prowadzonej działalności gospodarczej, oraz powiązany z formą aktywności gospodarczej, która to forma czasami determinuje całkowicie sposób prowadzenia firmowej rachunkowości. Oto przykład.

Pan Adam prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą. Uzyskuje w niej przychody w wysokości ok. 6 mln złotych rocznie. Jest też współnikiem w jednoosobowej spółce z ograniczoną odpowiedzialnością - ta spółka ma obecnie przychody wynoszące kilkaset tysięcy złotych rocznie. W tej pierwszej działalności może prowadzić bardzo prostą ewidencję przychodów, jako podatnik zryczałtowanego podatku dochodowego od osób fizycznych (albo nieco bardziej złożoną podatkową księgę przychodów i rozchodów - to z kolei zależy od formy opodatkowania). W tej drugiej firmie musi prowadzić tzw. pełną księgowość, mimo, iż rozmiar działalności i wartość przychodów jest dużo niższa.

Warto zatem wiedzieć, w jaki sposób działają te zależności, kto i kiedy może lub powinien prowadzić rachunkowość w określony sposób, i przy użyciu jakich ewidencji będzie prowadził swoją księgowość. I temu zagadnieniu poświęcamy pierwszą lekcję.

Wybór formy prawnej przedsiębiorcy

Przedsiębiorca podejmujący działalność gospodarczą oczekuje spełnienia różnych celów. Przedmiot i zakres działalności często wpływa na formę prowadzonej działalności. Polskie przepisy pozwalają na prowadzenie działalności gospodarczej w wielu różnych formach. Pod względem podatkowym przedstawione formy działalności gospodarczej mogą podlegać podatkowi dochodowemu od osób fizycznych (PIT) bądź od osób prawnych (CIT), przy czym najczęściej jest tak, że forma prawna decyduje o rodzaju podatku, choć czasami możliwe jest, że podatek będzie ustalany w zależności od szczegółowej sytuacji faktycznej.

Obecnie działalność gospodarczą możemy prowadzić w następujących formach (w nawiasie rodzaj podatku, który jest przy danej formie prawnej działalności stosowany):

- a. indywidualna działalność gospodarcza (PIT),
- b. spółka cywilna (wspólnicy płacą PIT),
- c. spółka jawna (wspólnicy płacą PIT lub spółka CIT - w zależności od sytuacji prawnej spółki),
- d. spółka komandytowa (do niedawna dla wspólników będących osobami fizycznymi obowiązywał PIT, obecnie dochody spółki komandytowej opodatkowane są podatkiem CIT),
- e. spółka komandytowo-akcyjna (CIT),
- f. spółka partnerska (wspólnicy płacą PIT),
- g. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (CIT),
- h. spółka akcyjna (CIT),
- i. prosta spółka akcyjna (CIT).

W tych wyliczeniach pominęliśmy oddziały i przedstawicielstwa, jako że występują u podatników prowadzących działalność w większym rozmiarze.

Ćwiczenie - podstawowe informacje o rodzajach działalności

Wejdź na stronę www.biznes.gov.pl. Odszukaj zakładkę **Zakładanie i rejestracja firmy**. Zapoznaj się z podstawowymi

informacjami dotyczącymi indywidualnej działalności gospodarczej, spółki jawnej, spółki komandytowej i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Formy podatku dochodowego

Decydując się na wybór którejś ze wskazanych form działalności, należy też przeanalizować związane z nią obowiązki podatkowe. Może się bowiem okazać, że za wyborem którejś z form organizacyjnych przemawiać będą oszczędności podatkowe.

Osoby prawne oraz inne jednostki organizacyjne, które nie mają statusu osób fizycznych, podlegają podatkowi od osób prawnych (CIT). Podmioty podlegające podatkowi od osób prawnych nie mają wyboru, jeżeli chodzi o formę czy stawkę tego podatku.

Podstawowa stawka podatku wynosi 19% podstawy opodatkowania, ulgowa - 9% (stosują ją - z zastrzeżeniami wskazanymi w ustawie podatkowej, u których przychody osiągnięte w roku podatkowym nie przekroczyły wyrażonej w złotych kwoty odpowiadającej równowartości 2 000 000 euro).

Osoby fizyczne mogą płacić podatek dochodowy według następujących form:

- według skali podatkowej – w zależności od wysokości dochodu podatek objęty jest stawką 17% i 32% (tzw. zasady ogólne - wkrótce najniższa stawka ma wynosić 12%),
- według 19% jednolitej stawki – bez względu na wysokość dochodu (tzw. podatek liniowy),
- w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych,
- w formie karty podatkowej (obecnie wyłącznie na zasadzie praw nabytych).

Szybki quiz

Podatnicy podatku dochodowego w trzecim roku swojej działalności co do zasady:

- a. płacą podatek dochodowy w wysokości 19% lub 9%;
- b. tracą prawo do opodatkowania preferencyjną stawką podatku 9%;
- c. płacą podatek według takiej samej stawki jak w roku poprzednim.

Preferencyjna stawka podatku dochodowego od osób prawnych dostępna jest dla podatników, u których przychody osiągnięte w roku podatkowym nie przekroczyły wyrażonej w złotych kwoty odpowiadającej równowartości 2 000 000 euro. Nie ma znaczenia, w którym roku działalności ustalany jest ten limit. Ustawa przewiduje pewne wyjątki, które wskazujemy niżej, cytując odpowiedni przepis.

Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych - wyciąg

(...)

Art. 19. 1. Podatek, z zastrzeżeniem art. 21, art. 22, art. 24a, art. 24b, art. 24ca, art. 24d i art. 24f, wynosi:

1) 19% podstawy opodatkowania;

2) 9% podstawy opodatkowania od przychodów (dochodów) innych niż z zysków kapitałowych - w przypadku podatników, u których przychody osiągnięte w roku podatkowym nie przekroczyły wyrażonej w złotych kwoty odpowiadającej równowartości 2.000.000 euro przeliczonej według średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski na pierwszy dzień roboczy roku podatkowego, w zaokrągleniu do 1.000 zł.

1a. Podatnik, który został utworzony:

1) w wyniku przekształcenia, połączenia lub podziału podatników, z wyjątkiem przekształcenia spółki w inną spółkę, albo

2) w wyniku przekształcenia przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną wykonującą we własnym imieniu działalność gospodarczą lub spółki niebędącej osobą prawną, albo

3) przez osoby prawne, osoby fizyczne albo jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, które wniosły na poczet kapitału podatnika uprzednio prowadzone przez siebie przedsiębiorstwo, zorganizowaną część przedsiębiorstwa albo składniki majątku tego przedsiębiorstwa o wartości przekraczającej łącznie równowartość w złotych kwoty co najmniej 10.000 euro przeliczonej według średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski na pierwszy dzień

roboczy października roku poprzedzającego rok podatkowy, w którym wniesiono te składniki majątku, w zaokrągleniu do 1.000 zł, przy czym wartość tych składników oblicza się, stosując odpowiednio przepisy art. 14, albo

4) przez osoby prawne, osoby fizyczne albo jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej wnoszące, tytułem wkładów niepieniężnych na poczet kapitału podatnika, składniki majątku uzyskane przez te osoby albo jednostki w wyniku likwidacji innych podatników, jeżeli te osoby albo jednostki posiadały udziały (akcje) tych innych likwidowanych podatników, albo

5) przez osoby prawne, osoby fizyczne albo jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, jeżeli w roku podatkowym, w którym podatek został utworzony, oraz w roku podatkowym bezpośrednio po nim następującym, zostało do niego wniesione na poczet kapitału uprzednio prowadzone przedsiębiorstwo, zorganizowana część przedsiębiorstwa albo składniki majątku tego przedsiębiorstwa o wartości przekraczającej łącznie równowartość w złotych kwoty 10.000 euro przeliczonej według średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski na pierwszy dzień roboczy października roku poprzedzającego rok podatkowy, w którym wniesiono te składniki majątku, w zaokrągleniu do 1.000 zł, przy czym wartość tych składników oblicza się, stosując odpowiednio przepisy art. 14

- nie stosuje przepisu ust. 1 pkt 2 w roku podatkowym, w którym rozpoczął działalność, oraz w roku podatkowym bezpośrednio po nim następującym.

1b. Przepisu ust. 1 pkt 2 nie stosuje się do podatkowych grup kapitałowych.

1c. Przepisu ust. 1 pkt 2 nie stosuje się do:

1) spółkidzielonej,

2) podatnika, który wniósł tytułem wkładu do innego podmiotu, w tym na poczet kapitału:

a) uprzednio prowadzone przez siebie przedsiębiorstwo, zorganizowaną część przedsiębiorstwa albo składniki majątku tego przedsiębiorstwa o wartości przekraczającej łącznie równowartość w złotych kwoty 10.000 euro przeliczonej według średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski na pierwszy dzień roboczy października roku poprzedzającego rok podatkowy, w którym wniesiono te składniki majątku, w zaokrągleniu do 1.000 zł, przy czym wartość tych składników oblicza się, stosując odpowiednio przepisy art. 14, lub

b) składniki majątku uzyskane przez tego podatnika w wyniku likwidacji innych podatników, jeżeli ten podatek posiadał udziały (akcje) tych innych likwidowanych podatników

- w roku podatkowym, w którym dokonano podziału albo wniesiono wkład, oraz w roku podatkowym bezpośrednio po nim następującym.

1d. Podatnicy, o których mowa w ust. 1 pkt 2, stosują stawkę podatku, o której mowa w tym przepisie, jeżeli posiadają status małego podatnika.

1e. Warunek, o którym mowa w ust. 1d, nie dotyczy podatników rozpoczynających prowadzenie działalności, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1c, w roku rozpoczęcia tej działalności.

2. (uchylony)

3. (uchylony)

4. (uchylony)

(...)

Podatek według skali

Podatek według skali jest podstawową formą opodatkowania, dostępną dla każdego przedsiębiorcy bez względu na rodzaj działalności. W tej formie podatek płacony jest od dochodu, czyli różnicy między przychodem a kosztami. Podatek płacony jest według progresywnej skali podatkowej, co oznacza, że stawka podatku rośnie wraz z dochodem.

Przy tej formie opodatkowania przedsiębiorca może korzystać ze wszystkich dostępnych ulg podatkowych (np. ulga prorodzinna, internetowa, rehabilitacyjna).

Art. 27. 1. Podatek dochodowy, z zastrzeżeniem art. 29-30f, pobiera się od podstawy jego obliczenia według następującej skali:

Podstawa obliczenia podatku w złotych	

ponad	do	Podatek wynosi
	120 000	17% minus kwota zmniejszająca podatek 5 100 zł
120 000		15 300 zł + 32% nadwyżki ponad 120 000 zł

Po zmianie, która ma wejść w życie 1.07.2022 r.

Art. 27. 1. Podatek dochodowy, z zastrzeżeniem art. 29–30f, pobiera się od podstawy jego obliczenia według następującej skali podatkowej:

Podstawa obliczenia podatku w złotych		Podatek wynosi
ponad	do	
	120 000	12% minus kwota zmniejszająca podatek 3600 zł
120 000		10 800 zł + 32% nadwyżki ponad 120 000 zł

Metodę tę można polecić przedsiębiorcom, którzy osiągają dochody mieszczące się w pierwszym przedziale skali, którzy mają prawo do ulg podatkowych bądź chcieliby się preferencyjnie rozliczyć wspólnie z małżonkiem.

W tej metodzie opodatkowania należy prowadzić **podatkową księgę przychodów i rozchodów**, w której ewidencjonuje się zarówno przychody, jak i koszty. Jeżeli przychody przedsiębiorstwa przekroczą 2 000 000 euro, wówczas przedsiębiorca ma obowiązek prowadzić **księgi** zgodnie z ustawą o rachunkowości.

Ćwiczenie - podstawowe informacje o metodach opodatkowania

Wejdź na stronę <https://www.podatki.gov.pl/pit/> i odszukaj zakładkę z informacjami dla przedsiębiorców. Zapoznaj się z podstawowymi informacjami dotyczącymi podatku pit przy opodatkowaniu wg skali, podatkiem liniowym, ryczałtem i kartą podatkową.

Podatek liniowy

Jest dostępny także bez względu na rodzaj i rozmiar działalności. Jedyne ograniczenie dotyczy osób świadczących usługi na rzecz byłych pracodawców. Podatnik traci prawo do tej formy opodatkowania, jeżeli w ramach tej działalności świadczył będzie na rzecz byłego lub obecnego pracodawcy usługi odpowiadające czynnościom, które wykonywał lub wykonuje w roku podatkowym.

Przykład

Pan Arek do końca maja był zatrudniony w firmie SUS jako kierowca. Od czerwca rozpoczął działalność gospodarczą, dla której wybrał opodatkowanie podatkiem liniowym. Jego były pracodawca we wrześniu zlecił mu usługę przeszkolenia swoich pracowników. Czy wykonanie tej usługi pozbawi pana Arka prawa do opodatkowania podatkiem liniowym?

Nie. Wprawdzie w tym samym roku podatkowym pan Arek wykona usługę na rzecz swojego byłego pracodawcy, ale jest to inna usługa niż czynności, które wykonywał w ramach zatrudnienia.

Podstawową zaletą tej formy rozliczenia jest niska 19% stawka stosowana do wszystkich dochodów z działalności gospodarczej – bez względu na ich wielkość. Niestety, przy tej formie opodatkowania brak jest możliwości skorzystania z większości ulg i preferencji podatkowych. Poza tym podatek płaci się od pierwszej zarobionej złotówki.

Ten sposób opodatkowania można polecić osobom uzyskującym wysokie dochody, którzy nie mają prawa do ulg podatkowych (bądź skorzystanie z nich będzie i tak mniej korzystne niż zasady ogólne).

W tej formie opodatkowania również należy prowadzić podatkową księgę przychodów i rozchodów lub księgi handlowe po przekroczeniu przychodu 2 000 000 euro.

Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych

Tę formę opodatkowania mogą wybrać osoby prowadzące działalność samodzielnie, w spółce cywilnej lub jawnej (jeśli spółka jawna nie jest podatnikiem podatku CIT - co ma miejsce w niektórych przypadkach). Ograniczeniem jest tu wysokość przychodów. Ryczałtu nie mogą opłacać przedsiębiorcy, którzy osiągają przychód w wysokości większej niż 2 000 000 euro.

Po przekroczeniu tego limitu przedsiębiorca traci prawo do ryczałtu i musi dokonywać rozliczeń na zasadach ogólnych (według skali podatkowej).

Dodatkowym ograniczeniem jest to, że część rodzajów działalności zostało wyłączonych z opodatkowania ryczałtem (m.in. apteki, lombardy i kantory).

Ustawa o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (wyciąg)

(...)

Art. 2. 1. Osoby fizyczne oraz przedsiębiorstwa w spadku osiągające przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej mogą opłacać zryczałtowany podatek dochodowy w formie:

- 1) ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych;
- 2) karty podatkowej.

1a. Osoby fizyczne osiągające przychody, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 6 ustawy o podatku dochodowym, opłacają ryczałt od przychodów ewidencjonowanych.

1b. Osoby fizyczne osiągające przychody ze sprzedaży, o której mowa w art. 20 ust. 1c ustawy o podatku dochodowym, mogą opłacać ryczałt od przychodów ewidencjonowanych.

2. Osoby duchowne, prawnie uznanych wyznań, opłacają zryczałtowany podatek dochodowy od przychodów osób duchownych.

3. Wpływy z podatku dochodowego opłacanego w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych oraz zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów osób duchownych stanowią dochód budżetu państwa.

4. Wpływy z karty podatkowej stanowią dochody gmin.

Art. 3. Przychodów (dochodów) opodatkowanych w formach zryczałtowanych nie łączy się z przychodami (dochodami) z innych źródeł podlegającymi opodatkowaniu na podstawie ustawy o podatku dochodowym.

(...)

Art. 8. 1. Opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, z zastrzeżeniem art. 6 ust. 1b, nie stosuje się do podatników:

- 1) opłacających podatek w formie karty podatkowej na zasadach określonych w rozdziale 3;
- 2) korzystających, na podstawie odrębnych przepisów, z okresowego zwolnienia od podatku dochodowego;
- 3) osiągających w całości lub w części przychody z tytułu:

- a) prowadzenia aptek,
- b) (uchylona)
- c) działalności w zakresie kupna i sprzedaży wartości dewizowych,
- d) (uchylona)
- e) (uchylona)

f) działalności w zakresie handlu częściami i akcesoriami do pojazdów mechanicznych;

4) wytwarzających wyroby opodatkowane podatkiem akcyzowym, na podstawie odrębnych przepisów, z wyjątkiem wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii;

5) podejmujących wykonywanie działalności w roku podatkowym po zmianie działalności wykonywanej:

- a) samodzielnie na działalność prowadzoną w formie spółki z małżonkiem,
- b) w formie spółki z małżonkiem na działalność prowadzoną samodzielnie przez jednego lub każdego z małżonków,
- c) samodzielnie przez małżonka na działalność prowadzoną samodzielnie przez drugiego małżonka

- jeżeli małżonek lub małżonkowie przed zmianą opłacali z tytułu prowadzenia tej działalności podatek dochodowy na ogólnych zasadach.

6) (uchylony)

2. Jeżeli podatnik prowadzący działalność samodzielnie lub w formie spółki, który wybrał opodatkowanie w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, uzyska z tej działalności przychody ze sprzedaży towarów handlowych lub wyrobów lub ze świadczenia usług na rzecz byłego lub obecnego pracodawcy, odpowiadających czynnościom, które podatnik lub co najmniej jeden ze współników:

1) wykonywał w roku poprzedzającym rok podatkowy lub

2) wykonywał lub wykonuje w roku podatkowym

- w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy, podatnik ten traci w roku podatkowym prawo do opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych i, poczynając od dnia uzyskania tego przychodu do końca roku podatkowego, opłaca podatek dochodowy na ogólnych zasadach.

3. Jeżeli podatnik w roku poprzedzającym rok podatkowy nie uzyskał przychodu z działalności, o której mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, traci w roku podatkowym prawo do opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych z dniem uzyskania przychodów z tych rodzajów działalności i od tego dnia opłaca podatek dochodowy na ogólnych zasadach.

Zaletą ryczałtu jest to, że nie trzeba prowadzić księgi przychodów i rozchodów (ani ksiąg rachunkowych), jak przy zasadach ogólnych i podatku liniowym. Przedsiębiorca prowadzi uproszczoną ewidencję przychodów. Przy rozliczeniu podatkowym nie uwzględnia się bowiem kosztów działalności. Podatek jest płacony od przychodu, a nie od dochodu, za to na ogół według niższych stawek. Stawki są zróżnicowane i wynoszą od 2% do 17% – w zależności od rodzaju działalności.

Nie ma możliwości wspólnego rozliczenia z małżonkiem czy na zasadach przewidzianych dla osób samotnie wychowujących dzieci, dostępne są natomiast inne ulgi podatkowe.

Wszystkie stawki i przyporządkowane do nich rodzaje działalności wskazuje art. 12 ustawy o podatku zryczałtowanym.

Szybki quiz

Spółka jawna to osobowa spółka prawa handlowego. Spółka ta:

- Nie ma osobowości prawnej, ale ma zdolność prawną;
- Nie ma zdolności prawnej, ale ma osobowość prawną;
- Nie ma ani zdolności, ani osobowości prawnej.

Spółka jawna nie ma osobowości prawnej, ma natomiast zdolność prawną - może we własnym imieniu nabywać prawa i zaciągać zobowiązania.

Ćwiczenie - Stawki podatku zryczałtowanego dla poszczególnych rodzajów działalności

Przeczytaj artykuł 12 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od osób fizycznych: [Ustawa o ZPDOF - Artykuły 10-14b](#)

Karta podatkowa

Z tej formy opodatkowania mogą skorzystać osoby prowadzące drobną działalność handlową, gastronomiczną lub inną usługową, samodzielnie bądź w spółce cywilnej, a także wykonujące niektóre wolne zawody.

Jest to najprostsza forma opodatkowania – nie trzeba liczyć przychodów ani kosztów działalności, a podatek płaci się co miesiąc w stałej wysokości określonej w decyzji urzędu skarbowego, po pomniejszeniu go jedynie o zapłaconą składkę zdrowotną. Nie przysługują inne ulgi i odliczenia ani preferencyjne rozliczenie z małżonkiem czy dla samotnych rodziców.

Zaletą karty jest to, że nie trzeba prowadzić żadnych ewidencji dla celów tego podatku. Jednak wysokość podatku określona w decyzji urzędu może czasem okazać się wyższa niż przy opodatkowaniu według innych form opodatkowania. Niestety - opodatkowanie kartą podatkową dostępne jest od 1.01.2022 r. wyłącznie na podstawie praw nabytych - dla podatników kontynuujących opodatkowanie w tej formie. Nie ma możliwości zmiany formy opodatkowania na kartę podatkową dla

podatników opodatkowanych w innych formach, ani możliwości wyboru karty podatkowej dla podatników rozpoczynających działalność.

Kryteria wyboru formy opodatkowania

Decydując się na wybór jednej z form opodatkowania działalności podatnicy najczęściej kierują się **wysokością spodziewanego podatku do zapłaty**. Trzeba jednak wziąć też pod uwagę inne kryteria, np.:

- koszty prowadzenia ewidencji i rozliczeń,
- ryzyko podatkowe,
- możliwość wpływania na obciążenie podatkowe.

Należy uznać, że podatek jest tym korzystniejszy, im niższe są wydatki podatkowe (suma kosztów ewidencji i rozliczeń oraz przede wszystkim kwot podatku do zapłaty), im mniejsze ryzyko podatkowe oraz im większy wpływ podatnika na obciążenia podatkowe.

Szybki quiz

Usługi tłumaczeń wykonywane przez podatników zryczałtowanego podatku dochodowego opodatkowane są stawką:

- a. 17% lub 15% - zależy to od statusu wykonującego usługę;
- b. 17%
- c. 15%

Usługi tłumaczeń pisemnych i ustnych (PKWiU 74.3), inne niż świadczone w ramach wolnych zawodów opodatkowane są stawką 15%. Usługi świadczone w ramach wolnych zawodów opodatkowane są stawką 17%.

Koszty ewidencji i rozliczeń

Najprostsze kryterium wyboru formy podatku polega na określeniu wysokości kosztów jego ewidencji i rozliczeń.

Najdogodniejszymi podatkami są zatem odpowiednio: karta podatkowa, ryczałt ewidencjonowany, ogólny podatek liniowy i podatek progresywny rozliczany na podstawie podatkowej księgi przychodów i rozchodów.

Najgorszy z punktu widzenia uciążliwości rozliczeń jest podatek od osób fizycznych i prawnych płacony na zasadach ogólnych i rozliczany na podstawie ksiąg rachunkowych.

Należy jednak zaznaczyć, że ocena obowiązków formalnych powinna uwzględniać nie tylko podatek dochodowy. Realizacja ewentualnych innych obowiązków ewidencyjno-sprawozdawczych, przede wszystkim dotyczących podatku VAT oraz związanych z rozliczaniem pracowników, odbywa się równoległe z obowiązkami dotyczącymi rozliczenia przedsiębiorcy. Tak więc uproszczenia w podatkach ryczałtowych mogą nie być ważne, jeżeli podatnik i tak rozlicza się z podatku VAT oraz prowadzi rozliczenia osób zatrudnionych.

Kryterium kosztów ewidencji ma natomiast istotne znaczenie, jeżeli podatnik dysponuje możliwością wyboru między ewidencją księgową a tańszą i prostszą podatkową księgą przychodów i rozchodów.

Ryzyko podatkowe

Istotnym kryterium oceny podatku jest ryzyko podatkowe. Należy przyjąć, że określoną wartością dla podatnika jest pewność podatku. Pewność, a w związku z tym przewidywalność w zakresie obowiązku podatkowego i wysokości zobowiązania podatkowego.

Podatnik oczekuje konkretyzacji obowiązku podatkowego (czyli rozstrzygnięcia, czy podatek powinien być w ogóle płacony, a jeśli tak, to w którym momencie) oraz konkretyzacji zobowiązania podatkowego (a więc ustalenia, jaka jest kwota podatku). Przekonanie podatnika o prawidłowości postępowania pozwala na planowanie działalności oraz na unikanie sankcji karno-skarbowych.

Ryzyko podatkowe uwarunkowane jest sposobem ustalania podatku, zakresem dostępnych ulg i odliczeń oraz formą ewidencji. Z punktu widzenia tych czynników najmniej ryzykowną formą podatku jest karta podatkowa, następnie ryczałt ewidencjonowany. Najbardziej ryzykowny jest podatek ogólny rozliczany na podstawie ewidencji księgowej.

Znaczenie problemu ryzyka podatkowego wynika z jego niewymierności i konieczności rozstrzygnięcia przez podatnika dylematu minimalizacji ryzyka i minimalizacji płatności podatku. Najczęściej z możliwością obniżenia podatku wiąże się bowiem wyższe ryzyko podatkowe.

Możliwość wpływania na obciążenie podatkowe

Dla wielu podatników istotnym kryterium wyboru formy podatku będzie możliwość wpływania na obciążenie podatkowe, a w szczególności na płatności podatkowe. Elastyczność podatku odzwierciedla zakres swobody podatnika w realizacji obowiązku daninowego.

Swoboda ta powinna być analizowana w co najmniej dwóch aspektach. Po pierwsze, elastyczność podatku wyznaczana jest możliwością jego szybkiej (tzn. w ciągu roku podatkowego) zamiany na inną formę opodatkowania. Po drugie, w ramach poszczególnych podatków przedsiębiorca może w większym lub mniejszym stopniu sterować momentem wystąpienia oraz wysokością płatności podatkowych.

Zmiana formy podatku może się odbywać przez zakończenie dotychczasowej i rozpoczęcie nowej działalności. Jeżeli zakres „nowej” działalności będzie identyczny lub bardzo podobny do poprzedniej, wówczas organy podatkowe mogą to przekształcenie interpretować jako chęć obejścia prawa, w celu uzyskania jedynie korzyści podatkowych. Zmiana formy podatku przez likwidację jest więc ryzykowna.

Zmiana formy podatku płaconego przez osoby fizyczne może nastąpić w ciągu roku przez spowodowanie sytuacji, w której przepisy przewidują utratę prawa do stosowania danej formy podatku. Podatnik traci prawo do karty podatkowej, jeżeli rozszerzy zakres działalności lub przekroczy limit zatrudnienia. Rozszerzenie działalności oraz wykonanie sprzedaży dla obecnego lub byłego pracodawcy powoduje konieczność rezygnacji z ryczałtu ewidencjonowanego. Podobnie podatnik traci prawo do stosowania podatku liniowego, jeżeli dokona sprzedaży dla obecnego lub byłego pracodawcy.

Podatnicy mogą więc tak pokierować działalnością, aby utracić prawo do wybranych wcześniej form podatku: karty podatkowej, ryczałtu ewidencjonowanego i podatku liniowego. Jedynie w przypadku podatku progresywnego nie jest możliwe przejście na inną formę podatku w ciągu roku.

Szybki quiz

Uzereguj wg możliwości wpływu przedsiębiorcy na kształtowanie wysokości podatku od najmniejszej do największej podane zestawy form opodatkowania:

- karta podatkowa, ryczałt, podatek liniowy, zasady ogólne
- ryczałt, zasady ogólne, karta podatkowa, podatek liniowy
- karta podatkowa, zasady ogólne, ryczałt, podatek liniowy

Przedsiębiorca opodatkowany kartą podatkową nie ma wpływu na wysokość podatku, kiedy już otrzyma decyzję w sprawie wysokości podatku. Trudno też mówić o dużej elastyczności w przypadku ryczałtowców - ci mogą ew. przenieść przychody pomiędzy okresami rozliczeniowymi. Dużo większe możliwości mają podatnicy opodatkowani podatkiem jedolitym 19% (tzw. podatkiem liniowym). Mogą oni bowiem za pomocą polityki kosztów, wydatków, amortyzacji, rozliczenia straty itp. kształtować swoje bieżące obciążenia. Najwięcej możliwości mają podatnicy opodatkowani na zasadach ogólnych - mogą bowiem korzystać dodatkowo z ulg i odliczeń, przewidzianych w ustawie, rozliczać się wspólnie z małżonkiem oraz korzystać z paru innych możliwości, przewidzianych wyłącznie dla podatników opodatkowanych wg skali.

Przewidywane kwoty podatku do zapłaty

Podstawowym kryterium wyboru formy podatku dochodowego są przewidywane kwoty podatku do zapłaty w danym okresie rozliczeniowym. Okresem tym jest najczęściej czas do końca roku kalendarzowego (lub wybranego roku obrotowego w przypadku osób prawnych). Im niższe płatności podatku dochodowego, tym korzystniejsza forma opodatkowania.

Poszczególne podatki obliczane są według różnych formuł, dlatego ich ostateczna wysokość zależy od indywidualnej sytuacji podatnika. Nie można zatem wskazać podatku jednoznacznie korzystnego lub zawsze niekorzystnego. Liniowy podatek od osób fizycznych będzie w danym przypadku korzystny, a w innym okaże się już nieopłacalny. Każda forma podatku po spełnieniu określonych warunków może być korzystna.

Dla podatnika podejmującego decyzję o wyborze formy podatku kluczowe znaczenie ma zatem ustalenie, co decyduje o opłacalności poszczególnych podatków i w jaki sposób należy prowadzić politykę podatkową w celu ustalenia podatku potencjalnie najniższego.

Wysokość podatku zdeterminowana jest wykazywanymi przychodami, kosztami, odliczeniami od podstawy opodatkowania oraz odliczeniami od podatku, a także stawkami podatkowymi. Analizując płatności podatkowe, należy zatem uwzględnić przewidywaną sytuację ekonomiczną przedsiębiorstwa (przychody, koszty, inwestycje), możliwe sposoby jej podatkowego ujęcia (wykazywanie przychodów i kosztów), możliwe do zastosowania odliczenia podatkowe.

Ważne znaczenie ma również sytuacja osobista podatnika, a przede wszystkim jego obowiązki w zakresie składek

ubezpieczeniowych, uzyskiwanie dochodów poza działalnością gospodarczą, prawo do stosowania ulg podatkowych, w tym w ramach praw nabytych, jak również prawo do wspólnego rozliczania z małżonkiem lub dziećmi. Wysokość podatku zależy więc ostatecznie od indywidualnej sytuacji zarówno przedsiębiorstwa, jak i samego podatnika.

Ryczałt, księga, PKPiR - wady i zalety, podstawowe podobieństwa

Cześć druga lekcji dostępna jest wyłącznie dla Uczestników e-kursu.